

Tilsynsveileder katt

Utarbeidet for TA av Prosjekt dyrevelferd, august 2014

Innholdsfortegnelse

Formål	2
Hensikt.....	2
Bruk av veilederen	2
Definisjoner.....	2
Mål for dyrevelferd - velferdsindikatorer:	3
Positive velferdsindikatorer:	3
Negative velferdsindikatorer:.....	4
Tegn på smerte kan være:	4
Kap. 1 Generelle bestemmelser	4
§ 3. Generelt om behandling av dyr	4
§ 6 Kompetanse og ansvar	5
Kap. 2 Dyrs levested.....	6
§ 23 Dyrs levested	6
Oppholdsrom/-sted	7
Dyretetthet	7
Liggeplass	7
Bur.....	7
Oppbinding	8
Luftgård	8
Utehold	8
Temperatur	8
Luftkvalitet	9
Lys.....	9
Støy	9
Renhold	9
Stimulerende aktivitet.....	10
Kap.3 Tilsyn og stell	10
§ 24 Tilsyn og stell	10
Tilsyn	11
Ferie	11
Sosialt samvær/tamhet	11
Fôr og vann	12
Hold	12
Stell	12

Helse/smittespredning	13
Drektige katter og kattunger.....	13
Kap. 4 Avliving.....	14
Når skal dyret avlives.....	14
Om å gjennomføre avliving	14
Kap. 5 Omplassering	14
§ 27 Omsetning av dyr, ivaretagelse av andres dyr.....	14
Egnethet til omplassering.....	15
Kap. 6 Forvillede/eierløse katter	15
Dyreholders plikt	15
Når ansees en person som «dyreholder»?	15
Mattilsynet	16
Dyrevelferdsmessige problemer:	16
Om avliving og kampanjer.....	16
Forebygging.....	16
Politiet.....	17
Kommunen	17
Helse- og miljøproblemer	17
Påkjørte katter	17
Katt fra dødsbo	17
Vedlegg	17

Formål

Formålet med dyrevelferdsloven (Lov 19.juni 2009 nr 97 om dyrevelferd) er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr gjennom regulering av menneskers aktivitet overfor dyr. Tilsynsveilederen skal bidra til å fremme dyrevelferdslovens formål. Den skal hjelpe Mattilsynets tilsynspersonell med å tolke bestemmelsene i loven og bidra til at tilsynsarbeid er effektivt, enhetlig, målrettet og av god kvalitet. Det vises til BDS 2014-2016 til regionene: (...) *Regionen skal stramme inn virkemiddelbruk på dyrevelferdsområdet med hovedfokus på problemdyrehold og oppfølging av bekymringsmeldinger. (...)*

Veilederen beskriver noen nedre grenser for lovlig dyrehold, altså hvordan dyreholdet som et minimum må være for at Mattilsynet skal vurdere det som i overenstemmelse med dyrevelferdsloven. Det kan i enkelte saker være behov for andre tolkninger og skjønnsmessige vurderinger, og det gis rom for andre løsninger som medfører like god eller bedre velferd for dyrene. Dette må vurderes av Mattilsynets inspektører, som under tilsynsarbeidet skal utøve skjønn innenfor lovens rammer. Veilederen skal bidra til å harmonisere denne skjønnsutøvelsen innad i Mattilsynet.

Veilederen er laget på bakgrunn av erfaringer fra Mattilsynets tilsyns- og regelverksarbeid, regler og minimumskrav i andre nordiske land, forskning, gjeldene samfunnsnormer og informasjon fra interesseorganisasjoner. Forarbeider og kommentarutgaven til dyrevelferdsloven er også lagt til grunn.

Det er dyreeier/dyreholder som har ansvar for at dyrevelferdslovens krav følges, mens Mattilsynets inspektører fører tilsyn med at kravene overholdes. Det er krav om at dyreeier/-holder har tilstrekkelig kunnskap til å kunne holde og ivareta dyret på en god måte. Denne kunnskapen kan man tilegne seg fra oppdretter, interesseorganisasjoner, kurs, bøker og internett. Det finnes også informasjon på Mattilsynets nettsider: www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold.

Her finnes blant annet Mattilsynets veiledende brosjyrer for hold av ulike kjæledyr og artikler med relevante råd.

Hensikt

Veileder omfatter forhold som påvirker velferd hos katt og skal gjøre det enklere for katteeiere å følge Dyrevelferdslovens krav til god velferd.

Bruk av veilederen

Vedtak kan ikke hjemles i tilsynsveilederen, men må fattes på bakgrunn av Lov om dyrevelferd (Lov 19.juni 2009 nr 97 om dyrevelferd).

Vedtak kan hjemles etter paragrafene som omhandler spesifikke emner eller i den mer generelle § 3.

Aktuelle tabeller og lenker er samlet til slutt i dokumentet.

Definisjoner

- *Naturlig atferd:* Naturlig atferd er atferden arten utfører i sine naturlige omgivelser. Slik atferd har alltid en funksjon, men noen typer atferd har dyret også behov for å utføre selv når atferden ikke lenger er funksjonell. Katter vil for eksempel gjerne jakte selv om de ikke er sultne. Andre behov er fortsatt funksjonelle og hensiktsmessige, som trangen til å klø seg eller drikke. Hvis dyr ikke får tilfredsstillende viktige atferdsbehov, oppstår frustrasjon. Dette gir over tid redusert dyrevelferd.

- *Innekatt*: Katter som holdes inne i bolig (eller bygning tilrettelagt spesielt for kattehold) og som ev. luftes i bånd.
- *Utekatt*: Katter som holdes ute, aldri er inne i bolig/tilrettelagt kattehus og ellers går fritt omkring.
- *Dyreeier*: Den som eier dyret
- *Dyreholder*: Den som har daglig ansvar for dyret, dette inkluderer både eier og den som eventuelt passer dyret på vegne av eier. Kan være permanent eller midlertidig. I veilederen brukes begrepet dyreholder.
- *Tilsyn*: Det betyr at dyreholder fysisk undersøker at dyret ikke er syk, har sår eller skader. Dvs. se i ører, øyne, pels osv., og kjenne på dyret for å avdekke sår eller skader.
- *Se til*: En enklere kontroll av dyret, som ikke trenger innebære en fysisk undersøkelse, f.eks. se til at dyret ikke har satt seg fast eller plages på annen måte.
- *Oppholdsrom/-sted*: det fysiske rommet eller stedet dyret holdes på.
- *Liggeplass*: Stedet hvor dyret legger seg ned for å hvile. Dette kan være inne i et oppholdsrom/-sted eller liggestedet katten har utendørs (for katter som selv ikke styrer når de går inn og ut av huset- katteluke).
- *Forvillede- og hjemløse katter*: Katter som ikke er i kontakt med noen eier. Dette omfatter både katter som er kommet midlertidig bort fra eier og såkalt «forvilledede katter». Katter som ingen tar hånd om vil gradvis forvilles og bli opphav til bestander av slike katter.

Mål for dyrevelferd - velferdsindikatorer:

Mens dyrevern tidligere handlet om å beskytte dyr mot fysisk mishandling, er man i dag opptatt av å sikre dyrene en akseptabel velferd. Den engelske Brambell-kommisjonen oppsummerte i 1965 den ideelle velferd for husdyr i form av de fem friheter:

- Frihet fra sult, tørst og feilernæring
- Frihet fra unormal kulde og varme
- Frihet fra redsel og stress
- Frihet fra skader og sykdom
- Frihet til å utøve normal atferd.

God dyrevelferd fordrer at dyret mestrer miljøet det lever i, og avhenger av samspill mellom faktorer som helse, det fysiske miljøet, tilsyn og stell, samt egenskaper hos dyret selv, som atferd, art, rase, alder, kjønn og tidligere erfaringer.

Dyrevelferd kan variere fra meget god til meget dårlig. For at velferden skal være god, må dyret ha positive opplevelser. Når man vurderer dyrets velferd må man derfor forsøke å gjøre en samlet vurdering av hvordan dyret har det, hvilke positive og negative opplevelser det utsettes for i sitt levemiljø. Jo flere relevante opplysninger som ligger til grunn, jo bedre.

Det kan være vanskelig å vurdere dette og det er derfor hensiktsmessig å heller benytte indikatorer (tegn), som sier noe om hvordan dyret har det.

Positive velferdsindikatorer:

- utforsker omgivelsene
- tar initiativ til sosial kontakt
- avslappet hvile
- utfører kroppspleie
- logring
- matlyst
- lekelyst

- «smiler» med øynene
- går med halen til værs

Negative velferdsindikatorer:

- frykt, negativt stress, angst
- endring i normal atferd/ atferdsmessige avvik (stereotypier)
- redusert aktivitet og sosial atferd/apati
- unormal aggresjon
- redusert appetitt/dårlig hold
- redusert kroppspleie/skitten
- dehydrert
- tover i pelsen
- skader
- sykdom

Tegn på smerte kan være:

- vokalisering
- aggresjon
- anspenhet (særlig hvis noen kommer nær smertested)
- oppmerksomhet mot smertefull kroppsdel
- endret bevegelsesmønster eller positur

Akutt smerte:

- økning i puls, blodtrykk og åndedrett
- utvidede pupiller
- uro og angst
- avverge-reaksjon

Fysiologiske tegn:

- respons på berøring/testing
- økt puls og respirasjon
- dilaterte pupiller

Kronisk smerte:

- forandret søvnmønster
- irritabilitet/aggresjon
- nedsatt appetitt
- forstoppelse
- lavere smerteterskel
- sykdomsatferd
- sosial tilbaketrekking
- nedstemthet

Kap. 1 Generelle bestemmelser

§ 3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Når mennesker tar på seg ansvaret for et dyr, tar vi samtidig kontroll over dyrets livsløp. Dyret er prisgitt dyreholders omsorg og stell, og dyrevelferdsloven setter krav til omfanget av dette.

Dyrevelferdsloven slår fast at dyr har egenverdi. Det betyr at dyreholder har plikter ovenfor dyret sitt som følge av de faktiske egenskaper individet har. Derfor står ikke dyreholder fritt til å behandle dyret slik han/hun vil.

Dyret skal ha god velferd mens det lever, men ikke for enhver pris holdes i live hvis dette gir dårlig dyrevelferd. Dårlig velferd kan forårsakes av sykdom, skade og psykisk tilstand som medfører smerter og ubehag, eller behandlinger som medfører uforholdsmessige smerter og ubehag. Moderne medisin gir mulighet for å behandle skader og sykdom som tidligere ville medført død, men eiers ønske om å beholde et dyr lengst mulig må veies opp mot dyrets velferd. Avgjørelse om behandling eller avlaving skal gjøres ut fra hensynet til dyrets beste og hva som er gjennomførbart innen rimelig tid. Noen ganger er avlaving et bedre alternativ enn behandling eller omplassering.

Godt tilsyn og stell skal bidra til å forebygge frykt og stress og legge forholdene til rette for naturlig adferd. Dette er viktig for god dyrevelferd. God behandling av dyret innebærer at dyreholder kjenner dyrets mentale og fysiske behov og dekker disse.

I godt tilsyn og stell ligger krav både til omfang (hyppighet og tid) og grundighet. Vilkåret «godt tilsyn» betyr at eier/dyreholder både må ha kunnskap og tid til å undersøke dyret og miljøet ofte nok. Dersom man har mange dyr, er det en tidkrevende oppgave å sjekke at alle er friske og uskadede.

Dyreholder skal aktivt forebygge og beskytte dyret mot farer for unødvendige påkjenninger og belastninger. Dette vil si at dyreholder må vurdere hvilke farer som kan oppstå og ta grep i forkant, for å avverge mulige ulykker/skader.

Påkjenninger og belastninger påvirker dyret negativt og kan føre til at det blir redd, stresset, medtatt, skadet, syk, svekket eller utmattet. Eksempler på dette for katt kan være:

- manglende oppfølging av sykdom og skade
- manglende vaksinasjon
- manglende beskyttelse mot vær og vind
- manglende eller dårlig tann- og pelsstell
- dyreholder etterlater katten alene mens han reiser bort
- manglende fødselskontroll/ukontrollert formering eller oppfølging av drektige katter
- manglende fôring eller feilernæring
- å slå, sparke, løfte etter nakkeskinn/pels/hale
- for lite oppfølging i forhold til sosialisering og aktivisering
- oppstalling i bur utover kortvarig/nødvendig opphold

Saker der misligholdet ikke leder til dyretragedier er ikke nødvendigvis av mindre alvorlig karakter enn saker med fatal utgang. Totalbelastning avhenger av både lidelsens intensitet og varighet. Noen dyr kan leve lenge med stekt nedsatt velferd som følge av underernæring, ubehandlet sykdom, frykt o.l.

Noen ganger kan det være akseptabelt å påføre dyret en midlertidig og kortvarig belastninger for å ivareta dyrevelferden på sikt. Dette kan for eksempel være å fikse for behandling og stell, oppbevaring i lite bur under transport eller for å hindre slåssing.

§ 6 Kompetanse og ansvar

Dyreholder skal sørge for at dyr blir ivaretatt av tilstrekkelig og faglig kompetent personell. Andre skal ha nødvendig kompetanse til den aktiviteten de utfører. Foresatt skal ikke la barn

under 16 år ha et selvstendig ansvar for dyr. Dyreholder skal ikke overlate dyr til personer som det er grunn til å tro ikke kan eller vil behandle dyret forsvarlig.

Dyreholder skal ha nødvendige kunnskaper om dyrearten, praktisk evne og vilje til å sikre dyret god velferd, helse, trivsel og levested. Kjøledyr har behov for å bli aktivisert og leve i et miljø som er tilpasset deres behov. Dyr som kjeder seg, er ensomme, utrygge eller på annet måte frustrert, kan utvikle atferdsforstyrrelser. Det er dyreholder som er ansvarlig for at dyret har det godt.

Dyreholder skal bl.a. ha kunnskap og ferdigheter om:

- normal atferd
- normal utvikling
- atferdsbehov
- ernæring og fôrmidler
- omgivelsesmiljø og temperatur
- hygiene
- dyrets behov for kontakt med mennesker og artsfrender
- forebyggende tiltak mot sykdom og skade, tegn på sykdom
- vite hva som kan utløse redsel og hva som utgjør faremomenter

Videre er det viktig at dyreholder lærer seg dyrets atferd og kroppsspråk slik at endringer i atferd kan oppdages.

Dyrevelferdsloven stiller krav til faktisk kompetanse (realkompetanse). I praksis vil dette si at eier skal kunne nok om dyrearten til å gi riktig daglig tilsyn og stell for å kunne se, forstå og handle i forhold til dyras behov. Denne kompetansen kan tilegnes på ulike måter. Kompetanse omfatter også holdninger, praktisk evne og vilje til å etterleve kravene. Et ønske om å holde dyr er ikke alene tilstrekkelig. Helsemessige og sosiale problemer; som økonomiske problemer, livskriser, alkohol- og stoffmisbruk og psykiske problemer kan svekke dyreholders mulighet til å holde dyr på en god måte.

Lang erfaring er ikke nødvendigvis tilstrekkelig, siden kunnskapen om dyrs evner og behov endres over tid. Også i dyrehold som ikke har karakter av vanstell kan økt kompetanse være nødvendig for å unngå at dyret utsettes for unødige belastninger.

Dyreholder skal sørge for at dyret blir ivaretatt av kompetent person til enhver tid. Dette gjelder også når pass av dyret overlates til andre. Personer under 16 år skal ikke alene ha ansvar for dyr.

Økonomisk evne er også en del av kompetansen. Dyreholder skal ha økonomisk evne til å gi dyret nok og godt fôr, nødvendig veterinær behandling, feriepass m.m.

Kap. 2 Dyrs levested

§ 23 Dyrs levested

Dyreholder skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og individuelle behov, herunder gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrs levested skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel.

Dyrs levested er sentralt for velferden. Med miljø menes både fysisk og sosialt miljø, inne og ute. Dette omfatter blant annet lys, klima, lukt, støy, liggeplass, areal, dyretetthet, kontakt med andre dyr/mennesker.

Krav til dyrs levested ble styrket da dyrevelferdsloven erstattet tidligere dyrevernløven.

Et godt miljø gir dyret mulighet for utfoldelse og mestring. Levemiljø som begrenser bevegelse- og utfoldelsesmulighetene kan medføre dårlig velferd og gi atferdsmessige uttrykk som beskrevet under *negative velferdsindikatorer*. Individuer som ikke viser slik atferd men forholder seg passivt, kan likevel lide.

Levemiljøet skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel. Dette betyr at dyret opplever levestedet som noenlunde forutsigbart (forutsigbar atferd fra eieren, rutiner for fôring og lufting) og kontrollerbart (at det kan påvirke sin egen situasjon ved f.eks. å trekke seg vekk fra andre ved behov). Mangel på trygghet kan skape uro, frykt, angst og stress, som lett medfører nedsatt trivsel og dårlig velferd.

Oppholdsrom/-sted

Oppholdsrom/-sted skal være trygt for katten (ingen spisse gjenstander, usikrede strømkilder eller lignende).

Diende og drektige katter skal ha mulighet for å skjerme seg fra andre individer.

Dyretetthet

Antall dyr (dyretettheten) skal være tilpasset rommets/stedes størrelse, slik at godt renhold, god luftkvalitet og kattens mulighet for å utøve naturlig atferd ivaretas.

For høy dyretetthet kan føre til stress og aggresjon og katten har behov for en egen plass hvor den kan finne ro. Dette kan være liggeplassen, men ofte har katten behov for et større areal.

Høy dyretetthet medfører også større fare for sykdomsutvikling, som igjen reduserer dyrevelferden.

Liggeplass

Katten skal ha tilgang på en bekvem, tørr, ren og trekkfri liggeplass med et mykt underlag. Underlaget skal være tilstrekkelig tykt til at katten ligger komfortabelt, f.eks. halm eller teppe.

Liggeplassen skal være stor nok til at katten kan ligge i naturlig stilling. Alle katter i dyreholdet skal ha samtidig tilgang til egen liggeplass, det er ikke tilstrekkelig å ha én liggeplass på deling til flere katter. Inne-liggeplassen kan være en stol, del av sofa, seng, hylle, teppe på gulvet eller lignende, det er ikke nødvendig med en spesiell katteseng.

Det må legges spesielt til rette for drektige og diende katter. Katten må få mulighet til å venne seg til fødekasse/fødestedet før fødsel.

Ute:

Dersom katten ikke kan bevege seg ut og inn av oppholdsrommet/-stedet som den selv ønsker (katteluke), skal den også ute ha tilgang til tørr, ren og trekkfri ute-liggeplass der den ikke fryser.

Uteliggeplassen kan f.eks. være en solid og sikker boks hvor man om vinteren dekker bunnen med kuldeisolerende materiale som halm, høy, isopor eller treverk. Papir og teppe trekker til seg fuktighet og er derfor dårlig egnet som eneste underlag.

Om sommeren er det viktig at liggeplassen ikke blir for varm. Det bør være mulig å lufte/ventilere. Plassen må skjermes for direkte sol.

Bur

Noen ganger kan det være nødvendig å ha katten i bur, og katten kan derfor unntaksvis oppstalles i bur i begrenset perioder.

Slike unntak er:

- Under transport
- På utstilling. Da bør buret være dekket på minst to sider.
- Kortvarig oppstalling på f.eks. kennel, dyrepensjonat, veterinærkontor
- Under sykdom (behov for bevegelsesbegrensning).

Med «under transport» menes frakt fra A til B, ikke bil som står parkert over tid, for eksempel mens eier er på jobb. Katter som skal fraktes i bur bør være tilvent dette i forkant.

Oppbinding

Katter skal ikke holdes bundet.

Katter har et stort behov for utforskning og aktivitet, og oppbinding begrenser dette sterkt. Oppbinding medfører også kvelningsfare.

Katter kan luftes i bånd. Innekatter som luftes i bånd må være tilvendt og komfortable med dette. Det anbefales bruk av sele.

Luftegård

Med «luftegård» menes en lukket utendørs innhegning av gjerde, netting eller lignende.

Dersom luftegård benyttes, skal den være trygg og så stor at katten kan utfolde seg og utøve mest mulig naturlig atferd. Hvis flere katter holdes sammen, må luftegården være større.

Innredningen skal ikke utgjøre noen fare for dyret. Underlaget må være slik at det er drenert, enkelt å holde rent og godt å gå på for katten. I luftegården skal katten kunne skjerme seg mot sol, vind og nedbør.

Dersom flere dyr holdes i samme gård, skal det være tilgjengelige ligge- og tilfluktsplasser for alle individene (se egen definisjon under «liggeplass»).

(Dersom katten holdes permanent i luftegård, gjelder samme krav som for annet utehold av katt – se neste punkt).

Utehold

Med utehold menes at katten holdes ute permanent, og aldri er inne i bolig/tilrettelagt kattehus.

Katter tåler norsk vintertemperatur dårlig, og det må tilrettelegges dersom dyreholder legger opp til permanent utehold. Katter som fryser bruker uforholdsmessig mye energi på å opprettholde kroppsvarmen.

Det stilles strengere krav til liggeplass for utekatter enn for katter som også kan søke ly i oppvarmet hus. Katter som lever ute hele tiden skal ha mulighet for å søke ly for vær og vind og andre dyr. Utekatten skal ha tilgang til en egnet liggeplass som er tørr, ren, isolert og ventilert (se punktet om «liggeplass» og «temperatur»). Kald låve eller uoppvarmet garasje er ikke egnet vinterstid, heller ikke for såkalte gårdskatter.

Temperatur

Oppholdsrom/-sted skal være ventilert og isolert slik at det holder tilfredsstillende temperatur og luftfuktighet. Det må være mulig å luften (dører, vinduer, ventil) for å sikre frisk luft og redusere lukt og fuktighet.

Temperatur og luftfuktighet må vurderes med skjønn. Forholdene må tilpasses hvert enkelt individ, alder, helsetilstand og rase. Yngre og eldre katter kan ha behov for høyere romtemperatur, det samme gjelder raser uten eller med lite pels.

Luftkvalitet

Oppstallingsrommet/-stedet skal ha akseptabel luftkvalitet.

Maksimumkonsentrasjonen for ammoniakk (NH₃) er 10 ppm. For karbondioksid (CO₂) er maksimumskonsentrasjonen 3000 ppm.

Øvre grense er satt slik at det ved normalt kattehold ikke skal være noe problem å etterleve anbefalingene.

Dersom øyne og luftveier irriteres, bør ammoniakknivået måles.

Hodepine kan indikere at luften inneholder for mye karbondioksid og at det ikke er tilstrekkelig ventilasjon og renhold. (Til sammenligning er det på kontorarbeidsplasser ikke tillatt med høyere verdier enn 1000 ppm, og da kun i kortvarige perioder). Konsentrasjonen av denne gassen sier noe om hvor god luftkvaliteten er og om det er behov for bedre frisklufttilførsel.

Måling av verdier gjøres i samme høyde som der dyret normalt oppholder seg.

(I tidligere klagesak ble det påpekt at ammoniakknivå over 10 ppm kan være negativt for kattens velferd. I sak hvor det ble målt 67-70 ppm hadde mange av kattene øyeproblemer og dette ble vurdert som grovt brudd på dyrevelferdsloven.)

Lys

Katten skal ha tilgang til dagslys hver dag. Innekatter skal ha naturlig lys i oppholdsrommet.

Tilgang til dagslys er viktig for kattens fysiologiske funksjoner og velferd. Kunstig belysning kan ikke erstatte dagslys.

Katter som er ute hver dag kan oppholde seg inne i rom uten tilgang til naturlig lys, men med tilstrekkelig kunstig belysning. Med «tilstrekkelig belysning» menes så mye lys at det er mulig å føre godt tilsyn med katten, bl.a. for å oppdage sår og skader. Lyset skal ikke stå på permanent eller være til sjenanse.

Støy

Katten skal ikke utsettes for vedvarende støy over 65 dB.

Katter er lydsensitive og har langt bedre hørsel enn mennesker. Dersom lydnivået på oppholdsstedet virker sjenerende, bør lyden måles. Vedvarende lydnivå skal ikke overstige 65 dB og skadelige lyder skal unngås så langt det lar seg gjøre.

Med «vedvarende støy» menes dur og støy fra faste installasjoner (fyrkjeler, pumper, andre maskiner) eller annet (spilling av høy musikk) som vedvarer i mer enn i 10 prosent av døgnet. Katten bør også ha anledning til å velge bort rom med støy.

Renhold

Renhold skal skje i et slikt omfang at god hygiene sikres.

Det er ikke akseptabelt med urin eller avføring på gulv eller møbler i rommet der katten oppholder seg. Kattedoen skal rengjøres jevnlig.

Kattens naturlige atferd er å grave ned avføringen, men den vil ikke grave i en full og skitten do. Den liker heller ikke å dele do med for mange andre, antallet doer må tilpasses antall katter. (Faglitteratur anbefaler ikke mer enn 2-3 individer per do).

Det bør være en viss avstand mellom kattedoen og fôringsplassen, ellers kan katten vegre seg for å bruke doen. Dersom det er avføring eller urin utenfor kattedoen, kan det tyde på at doen er u hensiktsmessig plassert, at den ikke er tilstrekkelig rengjort, at den er rengjort med for «sterkt luktende» vaskemiddel eller har for grov kattesand.

Stimulerende aktivitet

Innekatt og katt som holdes permanent i luftegård trenger stimulerende aktivitet for å få utløp for sine atferdsbehov. Med «stimulerende aktivitet» menes både fysisk og mental aktivitet. Det hviler derfor et ekstra ansvar på dyreholder for å legge til rette for dette.

Katter er rovdyr og det er naturlig for dem å jakte. Utekatter utfører denne atferden naturlig, mens innekatters jaktinstinkt må stimuleres med leketøy. Katten bør ha mulighet til å klatre og hoppe mellom ulike høyder, og trives når de har ulike liggesteder hvor de kan hvile og holde utkikk fra. Innekatter skal ha mulighet for å se ut av vinduer, da dette er stimulerende i seg selv.

Innekatter trenger leketøy, gjemmesteder, klore- og klatrestativ og liggehyller, gjerne i ulike høyder. Katter blir lei av leketøy og dette bør byttes jevnlig.

Dersom katten er overvektig kan det tyde på for lite stimulerende aktivitet. (Bruk vedlagt BCS-plansje til å vurdere holdet, denne ligger sist i veileder.)

Kap.3 Tilsyn og stell

§ 24 Tilsyn og stell

Dyreholder skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at:

- a) fôr, beite og vann er av god kvalitet, dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd. Dyr skal ikke tvangsfôres eller tvangsvannes, med mindre det skjer av dyrehelsemessig grunn,*
- b) dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer. Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig,*
- c) spredning av smitte begrenses, og Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig,*
- d) dyr, der det er relevant, blir tilstrekkelig tamme til å kunne håndteres og stelles på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.*

Tilsyn og stell omfatter langt mer enn å sikre basale behov for fôr og vann. Godt tilsyn og stell skal fremme sunnhet og trivsel og generelt motvirke sykdommer og skader. Godt tilsyn og stell skal bidra til å forebygge frykt og stress og legge forholdene til rette for naturlig atferd, noe som er viktig for god dyrevelferd.

Godt stell innebærer for eksempel å:

- gi dyret omsorg
- fôre riktig
- holde katten ren
- følge opp pels, klør, ører, øyne og tenner
- gi god og tilstrekkelig menneskelig kontakt
- oppdage sykdom/skader og gi nødvendig behandling (vaksiner, ormekurbehandling, flåttbehandling mv.)

Tilsyn

Katten skal ha tilsyn minimum én gang per dag. Det betyr at dyreholder fysiske skal sjekke at katten ikke er syk, har sår eller skader. Katten skal også ha sosialt samvær med mennesker daglig (se avsnitt om sosialt samvær/tamhet).

Ved behov skal katten ha veterinærbehandling, i tvilstilfeller skal veterinær kontaktes.

Det er en utbredt oppfatning at katter klarer seg på egen hånd og kan overlates til seg selv i kortere eller lengre perioder. Dette er ikke akseptabelt. Man kan ikke forlate katten uten å sørge for tilsyn og stell minst én gang per døgn. Tilsyn skal også være tilpasset det enkelte individs behov. Kattunger, eldre, syke, skadde, drektige og diende dyr vil gjerne ha behov for hyppigere tilsyn.

Dyreholder skal til enhver tid ha oversikt over antall dyr i dyreholdet. For å forhindre uønsket formering og forvillede katter, bør katteeier informeres om nytten ved sterilisering/kastrering.

Ferie

Dersom dyreholder skal reise fra katten, skal ansvaret overlates til en annen kompetent person. Denne skal føre tilsyn med katten når eier er bortreist, for å sikre forsvarlig oppfølging dersom spesielle situasjoner skulle oppstå, som at katten må til veterinær.

Katten skal ha tilsyn og stell også i ferien, men for kortere perioder (inntil 2 uker) kan det aksepteres at dyret får noe mindre oppfølging og sosialisering enn vanlig. Katten skal likevel mates, sees til og ha daglig menneskelig kontakt.

Katten må i perioden også ha tilgang til liggeplass ute eller inne. Dersom katten er vant til å være mye inne, må den også få anledning til dette når eier er bortreist. Innekatter trenger mer oppfølging under ferieperioder enn katter som også oppholder seg ute. Katten bør da bo hjemme hos noen andre, eller så må eier sørge for at en navngitt person kommer innom og tilbringer minst et par timer sammen med katten daglig.

Sosialt samvær/tamhet

Katten skal ha mulighet til sosial kontakt med mennesker minst et par timer daglig.

Katter er sosiale dyr og vil kunne finne godt selskap i andre katter og dyr. Dette erstatter likevel ikke menneskekontakt. Katter skal ikke holdes i ubebodde hytter, skur eller campingvogner hvor de kun får minimal oppfølging og lite menneskekontakt.

Katten skal være så tam at den lar seg fange inn og håndteres uten at den blir stresset, redd eller traumatisert. For å få katten tilstrekkelig tam, er det viktig med positiv håndtering.

Kattunger trives ikke alene. Den viktigste sosialiseringsperioden er mellom 2 og 12 uker. I denne perioden trenger katten både kontakt med andre katter (fortrinnsvis mor og kullsøsken) for å utvikle normal sosial atferd, og kontakt med mennesker for å bli tam. Kattunger bør ikke skilles fra moren før de er 12 uker gamle. Etter den første sosialiseringsperioden skal katten ha daglig menneskelig kontakt for å beholde tamheten. *(Les mer i avsnitt om drektige katter og kattunger).*

Fôr og vann

Katten skal ha fri tilgang til rent vann innendørs. Katter som lever helt eller delvis ute skal i kuldeperioder ha frostfritt vann minst to ganger daglig, snø er ikke tilstrekkelig.

Katten skal fôres med fullverdig fôr i tilstrekkelig mengde.

Katten skal ikke føle sult, tørst eller ha ubehag som følge av for lite mat/vann eller feil type mat/vann.

Katten skal selv ha muligheten til å regulere når den vil drikke og skal derfor ha rent vann tilgjengelig hele tiden innendørs.

Fôr og vann skal være av god hygienisk kvalitet og ikke medføre fare for sykdom og ubehag. Videre skal fôret gi tilstrekkelig, allsidig og velbalansert næringstilførsel. Katten trenger proteiner fra kjøtt/fisk og kan ikke leve utelukkende på vegetabilsk fôr. Katten liker å spise flere små måltider i døgnet og bør derfor fôres med flere små måltider daglig eller ha fri tilgang på tørrfôr, så fremt den ikke er overvektig.

Skålene skal ikke være tilgriset av gamle matrester, urin eller avføring. Katter er renslige dyr og vil ofte ikke spise tilstrekkelig dersom matskålen står for nær kattedoen.

Der flere katter holdes sammen bør det legges til rette for flere fôringsplasser for å hindre kamp om maten. Dominante individer kan skremme mer underlegne individer fra å spise dersom de deler fôringsplass.

Utefôring må gjøres på en slik måte at en bare fôrer egne katter og ikke tiltrekker seg katter utenfor dyreholdet. Dette for å forhindre at eide katter forvilles.

Hold

Katten skal ha normalt hold i forhold til alder og helsetilstand. Den skal verken være for tykk eller for tynn.

Overvekt blant dyr er et økende helseproblem. Dette kan gå utover dyrets velferd og hindre naturlige atferd. Fedme øker også risikoen for forskjellige sykdommer og skader, f. eks. diabetes, hjerte- og karsykdommer og belastningsskader på ledd og muskulatur. Vekten skal ikke være til besvær eller være bevegelseshemmende. Dyreholder har særlig ansvar for at innekatter er i passe hold.

Kattens hold vurderes ved at man undersøker dyret fysisk, og tilstanden beskrives ved å ta utgangspunkt i BCS-plansjen. Vedlagt sist i veilederen ligger et holdvurderingskart (body condition score) til hjelp.

Kattens hold vurderes ved å undersøke dyret og beskrive tilstanden ut fra et holdvurderingskart (body condition score - BCS-plansje). En slik er vedlagt sist i veilederen.

Stell

Pels:

Katten skal holdes tilfredsstillende ren og få nødvendig pelsstell.

Med «tilfredsstillende ren» menes at pelsen ikke skal være tilgriset med avføring eller så skitten at det går utover dyrets helse og velferd. Dyret skal ikke være synlig skittent over tid.

Med «nødvendig pelsstell» menes stell av pelsen slik at katten ikke har plagsomme floker og tover. Med toving menes klumping av pelsen. At en katt over tid har tovet pels er ikke forenelig med god dyrevelferd. Pelsen i overgang buk-bakbein, bak ører og rundt eventuelt halsbånd er særlig utsatt for toving. Sjekk særlig i overgang buk-bein, bak ører og rundt eventuelt halsbånd.

Tover kan føre til stram, sår, irritert og betent hud fordi huden ikke får puste. Dette påfører dyret ubehag.

Under røyting slikker katten i seg løse hår som danner hårballer i mage eller tarm og dette kan gi fordøyelsesproblemer. Pelsstell forebygger også dette.

Klør:

Klør skal stelles etter behov.

Poter og klør skal sjekkes jevnlig og må pleies og klippes ved behov. Fjerning av klør på dyr vurderes som i strid med dyrevelferdsloven (jf. § 9 annet ledd).

Utekatter får som regel kvasset og trimmet sine klør på naturlig vis, men innekatten bør ha et sted der de kan få kvasset klørne sine. Lange klør sprekker, brekker og fliser seg lettere opp, og kloskader kan være smertefullt.

Tenner:

Tenner skal stelles etter behov.

Godt tannstell og oppfølging av tenner er viktig for kattens helse og velvære. Ubehandlet tannsykdom eller skade kan være smertefullt og kan føre til andre sykdomstilstander hos dyret.

Øyne/ører:

Øyne og ører skal stelles etter behov.

Ubehandlede øye/øreproblemer kan være smertefullt og føre til andre sykdomstilstander hos dyret.

Helse/smittespredning

Dyrets helse er viktig for å ivareta god dyrevelferd.

Sykdom og smitte skal begrenses. Dette kan ivaretas med vaksinerings, behandling og tilstrekkelig renhold av levemiljø. Store dyrehold må ha gode rutiner for renhold for å ivareta dette.

Drektige katter og kattunger

Kattunger og drektige og diende katter har behov for tettere oppfølging og tilrettelagt levemiljø for å sikre helse og velferd.

Drektige katter/katter med unger skal holdes på et separat område/i eget rom. Det må tilrettelegges slik at mora kan trekke seg unna ungene ved behov. Plassen skal også være skjermet, slik at kattene får fred fra andre dyr, barn og forstyrrende elementer.

Katter med unger skal ha liggeplass som er stor nok til at alle kan ligge sammen i naturlig stilling.

Oppholdsrommet/-stedet skal rengjøres jevnlig, dette er viktig av hensyn til ungenes helse.

Romtemperaturen må tilpasses. Unger kan ha behov for høyere romtemperatur enn voksne individer.

Kattunger skal ikke avvennes og separeres fra moren før etter tidligst 12 uker. For å oppnå god sosialisering er det nødvendig med mye menneskekontakt. Det er også viktig å fortsette sosialiseringen også etter denne perioden.

Kap. 4 Avliving

Når skal dyret avlives

Dyrevelferdslovens § 24 sier noe om nødvendigheten av avliving av dyr.

Dyrevelferdsloven sier:

§ 24 Dyreholder skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at:

b) dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer. Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig

Når dyrets tilstand tilsier det, plikter dyreholder å sørge for avliving. Dyrets interesse står sentralt i vurderingen. Alder og nedsatt funksjonsevne skal vektlegges og hensyn til dyrets velferd skal gå foran eiers interesse. Dårlig prognose og smertefulle tilstander er tungtveiende argumenter for avliving. Selv når dyret har reell mulighet til å bli friskt, kan belastninger under rekonvalesensen likevel gjøre det uforsvarlig å la dyret leve videre. Det kan også være at dyreholders evne eller vilje til å følge opp for eksempel nødvendig sårstell eller medisinerer ikke er til stede. Stressbelastning inngår også i forsvarlighetsvurderingen og psykiske belastninger kan også være grunnlag for avliving av dyret. Hvis det er åpenbart at et sykt eller skadet dyr ikke kan leve eller bli friskt, kan den som påtreffer dyret, avlive dette med det samme. Dette gjelder likevel ikke dersom det lar seg gjøre å få tak i eieren eller en veterinær innen rimelig tid. Dette følger av dyrevelferdsloven § 4.

Om å gjennomføre avliving

Forskrift av 11. desember 1998 nr. 991 om avliving av hund og katt beskriver nærmere hvordan avlivingen skal skje. Forskriften skal sikre at avliving av hund og katt utføres på en slik måte at dyrene ikke kommer i fare for å lide unødige.

Avliving skal kun foretas enten med skudd mot dyrets hjerne, med godkjent elektrisk apparat eller med medikament/giftstoff. For katter (og hunder) under 8 dager kan det benyttes avliving med slag mot panne/bakhode. Kraften på slaget må påføre dyret øyeblikkelig bevisstløshet og umiddelbar død.

Ved skudd mot dyrets hjerne skal det benyttes egnet skytevåpen (fortrinnsvis hagle), med passe avstand i forhold til våpenet som brukes, og dyret skal være i ro. Vedkommende som skyter skal ha nødvendig kunnskap til å håndtere våpen og dyret. Medikamentell avliving kan kun utføres av veterinær.

Hvis ikke avblødning foretas må den som har foretatt avlivingen forvise seg om at dyret er dødt og at det ikke bare er bevisstløst/lammet.

Ved behov for nødavliving etter dyrevelferdsloven § 4, for eksempel ved store skader der veterinær ikke er tilgjengelig innen rimelig tid, følger det av dyrevelferdsloven § 12 at avlivingen skal gjennomføres på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Det innebærer at belastningen med avlivingen må være klart mindre byrdefull for dyret enn det som transporten til veterinær vil innebære.

Kap. 5 Omplussing

§ 27 Omsetning av dyr, ivaretagelse av andres dyr mv.

Den som selger eller overlater dyr til andre, skal gi den som overtar dyret nødvendig informasjon om forhold som er av betydning for dyrets velferd.

Egnethet til omplassering

Katter som vurderes omplassert må være fysisk og psykisk egnet til omplassering.

Katten må ha en atferd, helse og alder som gjør den egnet for omplassering slik at den ikke påføres unødig belastning og påkjenning. En sky og lite tam katt med dårlig relasjon til mennesker egner seg ikke for omplassering. En katt som er vant til å gå fritt ute, bør ikke omplasseres til et liv som inne katt.

Kap. 6 Forvillede/eierløse katter

Mattilsynet får jevnlig henvendelser fra publikum som ønsker at vi skal gripe inn overfor forvillede/hjemløse katter. Mattilsynets rolle i håndtering av forvillede/hjemløse katter er å ta hånd om dyr som er syke, skadet eller lider på annen måte.

Rammene som er gitt oss av våre oppdragsgivere er uendret, og i hovedtrekk forholder det seg slik:

- Henvendelser om katter med **dyrevelferdsmessige problemer** skal rettes til Mattilsynet.
- Henvendelser om katter som utgjør et **ordensproblem** skal rettes til politiet
- Henvendelser om katter som utgjør et **helse- og miljøproblem** skal rettes til kommunehelsetjenesten.

Dyreholders plikt

Alle katter har vært, eller er avkom av, eide katter. Dyreeier har ansvar for katten og dette ansvaret opphører ikke selv om dyret er kommet bort fra eieren.

Det er dyreholder som etter dyrevelferdsloven har ansvaret for tilsyn og stell av dyret. Dyreholder har også ansvar for å sikre at dyret får nødvendig helsehjelp. Dyreholder vil i de fleste tilfellene være eier av dyret, men ansvar som dyreholder kan også oppstå på andre måter (ved å begynne å mate en katt, den som passer katten når du er på ferie f.eks.).

Når ansees en person som «dyreholder»?

Den som gir en katt omsorg og skaper et avhengighetsforhold kan være å anse som dyreholder. Det betyr at den som begynner å mate en eller flere katter, og *dette antar et visst omfang*, også må være bevisst på at de påtar seg omsorgsansvaret etter dyrevelferdsloven. Med «et visst omfang» menes at katten oppfatter vedkommende som omsorgsperson og oppholder seg i nærheten med forventninger om å bli føret.

Den som påtar seg et slikt ansvar, påtar seg også ansvar for føring, stell, helsehjelp og annen oppfølging av katten og eventuelle ungekull. Dette inkluderer også ansvaret for å kontakte veterinær når situasjonen krever det.

Den som har påtatt seg ansvar for katter, har også et ansvar for å gjøre tiltak som begrenser/avvikle katteholdet dersom dette blir uhåndterlig. Dersom kattefører/katteeier ikke er villig eller i stand til dette, bør Mattilsynet vurdere de dyrevelferdsmessige aspektene. Kommunens helsetjeneste må vurdere forhold mht. helse og miljø. Ved dårlig dyrevelferd kan Mattilsynet redusere eller avvikle dyreholdet ved omplassering, salg eller avlaving. Avlaving benyttes når det ikke er mulighet for omplassering, enten fordi eier ikke samtykker, dyrene ikke er egnet for omplassering eller andre årsaker gjør omplassering vanskelig.

Dersom en katt er så redusert at den må nødmates, trenger den trolig også veterinær hjelp. Nødmatning i seg selv vil neppe være tilstrekkelig.

Mattilsynet

Dyrevelferdsmessige problemer:

Slike problemer kan omfatte:

- Sykdom og parasitter (innvollsorm, kattepest, lus, øyebetennelse)
- Skader og sår
- Feil- eller underernæring
- Andre plager som følge av kulde/fuktig vær
- Dårlig levestandard (som spesifisert i veileder)
- Mangel på oppfølging, tilsyn og stell (problemer med pels, klør, tenner)

Ifølge dyrevelferdsloven har alle en hjelpeplikt overfor dyr som åpenbart er sykt, skadet eller hjelpeløst.

Den som finner en tilsynelatende hjemløs katt som er syk eller skadet, skal kontakte privatpraktiserende veterinær eller Mattilsynet for videre oppfølging og evt. avliving.

Henvendelser om forvillede, friske dyr skal rettes til politiet (katter som utgjør ordensforstyrrelse) eller kommunehelsetjenesten (katter som utgjør et miljø- eller helseproblem).

Dyrevelferdsloven § 4 definerer hvilke utgifter Mattilsynet skal refundere ved håndtering av forvillede/eierløse dyr: Om sykdom eller skade er av et slikt omfang at dyret må avlives av dyrevelferdsmessige årsaker, dekker Mattilsynet kostnadene med avliving dersom det ikke er mulig å finne frem til eieren av dyret. Privatpraktiserende veterinær gjør vurderingen av dyret, og sender deretter inn skjema for refusjon av utgifter til Mattilsynet. Staten dekker ikke avliving av friske, forvillede/hjemløse katter.

Om avliving og kampanjer

Det er ingen refusjonsordning for utgifter forbundet med avliving av friske, forvillede katter, og dette er ikke en oppgave Mattilsynet er satt til å løse.

Mattilsynet har innenfor visse rammer adgang til å fatte vedtak om avliving av forvillede katter dersom dette anses for nødvendig jf dyrevelferdsloven § 30.

Dersom Mattilsynet fanger inn forvillede katter av dyrevelferdsmessige årsaker, er de å anse som «tatt i midlertidig forvaring». Dersom tilbakeføring til eier eller omplassering ikke er aktuelt, skal Mattilsynet etter dyrevelferdsloven § 32 avlive katten.

Mattilsynet har i noen tilfeller bidratt når kommuner eller dyreverneorganisasjoner har hatt kampanjer der katter fanges inn for sterilisering, ID-merking, omplassering eller avliving. Dette er ikke en oppgave som lovgiver eller eierdepartement har pekt på som en offentlig oppgave å løse. Dersom Mattilsynet deltar i slike kampanjer, kan vi bidra med bur til å fange katter, avlesning av microchip eller tatovering, og råd om avlivingsmetode.

Kommunehelsetjenesten eller politiet kan med hjemmel i annet regelverk iverksette avliving av eierløse katter.

Avliving må skje på en forsvarlig måte. Se kap 4.

Forebygging

Mattilsynet er opptatt av å forebygge utbredelse av forvillede katter: Mattilsynet anbefaler derfor katteeiere å merke sine katter, slik at katten kan gjenforenes med sin eier om den skulle bli forvillet.

Kastrering og sterilisering av katter er også et godt råd. Vi anbefaler derfor at katter som ikke skal brukes i avl, kastreres eller steriliseres.

Politiet

Ordensproblemer

Dette kan være en eller flere katter som er til sjenanse i et nabolag.

Slike problemer kan f. eks omfatte:

- Ansamling av mange katter
- Bråk, kattejammer, uro om nettene, slåssing
- Nærgående katter som gjør at man må holde dører og vinduer stengt
- Dyr til hinder i trafikken

Spørsmål om eierløse dyr som ikke skal håndteres av dyrevernmessige grunner, henvises til politiet. Fra DVL § 4: «Dersom dyret er et dyr fra dyrehold eller storvilt, og det ikke er mulig å yte god nok hjelp, skal eieren eller politiet varsles umiddelbart».

Kommunen

Helse- og miljøproblemer

Om flere katter samles på et lite område, for eksempel på steder med tilgang på fôr, matrester eller søppel, blir de fort mange. Dersom kattene forårsaker et helse- og miljøproblem, sorterer dette under kommunehelsetjenesten.

Helse – og miljøproblemer kan f. eks omfatte:

- Lukt, markering
- Nedgravd avføringen i sandkasser og blomsterbed
- Søppel som er dratt utover
- Uro/forstyrrelse som ødelegger folks nattesøvn

Bedrifter, barnehager og andre som opplever at katter er til sjenanse, er selv ansvarlig for å beskytte sin virksomhet, og må evt. fysisk stenge av for at kattene ikke skal komme inn på områder dersom de er uønsket.

Påkjørte katter

Den som kjører på et dyr ar plikt til å undersøke om dyret lider. Ellers gjelder den generelle hjelpeplikten, som innebærer å hjelpe dyr så langt man kan og ved behov ta kontakt med eier, veterinær eller politi. Dersom dyret allerede er dødt, skal det henvises til kommunen, som har regler for destruksjon av kadaver. Noen veterinær kontorer tilbyr gratis hjelp med avlesning av mikrochip, slik at eier kan orienteres. Selv om denne undersøkelsen ikke er lovpålagt, vil de fleste eiere være takknemlige for å få vite hva som har skjedd. Mattilsynet oppfordrer til at denne undersøkelsen foretas.

Katt fra dødsbo

Katten er en del av boet, og ansvaret påhviler evt. arvinger. Arvingene må avklare umiddelbart hvem som skal overta ansvaret for eventuelle dyr. Denne vil i så fall ha ansvar som dyreholder fullt ut. Dersom arvingene bestemmer at dyret/-ene skal omplasseres eller avlives, vil kostandene for dette normalt dekkes av midler i boet.

Vedlegg

Vedlagt Body Condition Score-plansje (BCS) og Muscle Condition Score-plansje fra WSAVA (World Small Animal Veterinary Association) brukes til å vurdere dyrets hold.

Plansjen gjengitt med tillatelse fra WSAVA

http://www.wsava.org/sites/default/files/JSAP%20WSAVA%20Global%20Nutritional%20Assessment%20Guidelines%202011_0.pdf

Sjekkliste – Inspeksjon av kattehold

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Dato:

Dyreeier/dyreholder:	
Andre tilstede (vitne) ved inspeksjon:	Tilstede fra MT:
Adresse:	Dyrevernemnd med på tilsyn: Ja / Nei Navn:
Postnr./sted:	Antall katter i dyreholdet:
Produsentnr./fødselsdato:	Andre dyr i dyreholdet:
Varslet inspeksjon: Ja / Nei	Hastevedtak: Ja / Nei I så fall hvilke type hastevedtak:
Er det gitt veiledning? Ja / Nei (skriv under observasjon der det er gitt veiledning)	

Hjemmelsgrunnlag: Dyrevelferdsloven (Lov om dyrevelferd; LOV-2009-06-19-97)

Generelt:

Sjekkpunkt:	Hjemmel:	Utdyping av krav:	Observasjoner	OK
Vurdering av dyreholdet	DVL §3 Generell behandling av dyr	Går dyreholder aktivt inn for å sikre dyret god dyrevelferd og sikrer mot unødige påkjenninger og belastninger? Tilrettelegger dyreholder for god helse, trivsel og levestandard for katten? (samlet vurdering av alle punktene under)		

Kompetanse:

Sjekkpunkt:	Hjemmel:	Utdyping av krav:	Observasjoner	OK
Kompetanse	DVL § 6 Kompetanse og ansvar	Hvilken relevant kompetanse har dyreholder? Har dyreholder nok kunnskap og gode holdninger til hold av katt? Har dyreholder vist i form av praktisk evne å ha nok kompetanse til hold av katt? Holders kompetanse kan vurderes på bakgrunn av de svar som blir gitt på spørsmål som stilles under tilsynet, hvilke holdninger holder viser under tilsynet og de praktiske evnene holder har vist.		

Dyreholder/ dyreeier over 16 år	DVL § 6 Kompetanse og ansvar	Har personer under 16 ene ansvar for katten? Den som har ansvar for dyret skal ikke være under 16 år.		
---------------------------------------	------------------------------------	---	--	--

Kattens levemiljø:

Sjekkpunkt:	Hjemmel:	Utdyping av krav:	Observasjoner	OK
Generelt inntrykk – fysisk og sosialt levemiljø	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Hvordan holdes katten (ute, inne, inne-ute)? Fremmer levemiljøet god helse, trivsel og trygghet? Viser katten tegn til atferdsproblemer/ stereotypier eller passivitet?		
Oppholdsrom/-sted	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Er antall dyr tilpasset oppholdsrommet? Er rom/sted tilrettelagt for hold av katt? Er det tilrettelagt for drektige/diende katter?		
Dyretetthet	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Hvor mange katter er det i dyreholdet? Hvor stort er og hvordan er rommet/stedet de holdes på? Se på ant. katter i forhold til plass, luft, renhold etc. Det må ikke holdes flere katter en rommet/stedt har kapasitet til.		
Liggeplass – inne og/eller ute	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Hvor og hvordan er kattens liggeplass? Er liggeplassen bekvem, tørr, ren, trekkfri og har mykt liggeunderlag? Har alle kattene tilgang til egen liggeplass samtidig? Er det tilrettelagt for diende/drektige katter?		
Utehold	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Hvordan holdes katten (ute, inne eller inne-ute)? Hvilken oppfølging får katten? Hold av katten permanent ute skal være tilrettelagt for utehold, med bl.a. egnet liggeplass		
Bur	DVL § 23 Dyrs levemiljø	Holdes katter i bur? Bruk av bur er kun unntaksvis lov.		
Oppbinding	DVL § 23	Holdes katten oppbundet?		

	Dyrs levested	Katter kan luftes i bånd.		
Luftegård	DVL § 23 Dyrs levested	Er luftegården trygg, stor nok, hygienisk og har et skjermet sted? Er underlaget drenert og komfortabelt å gå på? Brukes luftegården som eneste sted hvor katten holdes? Hvordan er luftegården utformet? Hvor lenge holdes katten der?		
Temperatur	DVL § 23 Dyrs levested	Hva er temperaturen i rommet? Er temperaturen tilpasset individene som holdes der? (ca. 10-25°C)		
Luftkvalitet	DVL § 23 Dyrs levested	Hvordan er luftkvaliteten? Beskriv luftkvaliteten i rommet (lukt, fuktighet etc.) (max kons. CO ₂ er 3000ppm og NH ₃ er 10 ppm).		
Lys	DVL § 23 Dyrs levested	Får katten tilgang til dagslys? Er det vinduer i oppholdsrommet?		
Støy	DVL § 23 Dyrs levested	Er det støyende/ sjenerende lyder (over 65dB) i rommet?		
Renhold	DVL § 23 Dyrs levested	Hvordan er renholdet i dyreholdet? Har katten tilgang til kattedo? Er antall kattedo tilpasset antall katter i dyreholdet? Det er ikke akseptabelt med urin/avføring på gulv eller møbler der katten oppholder seg..		
Stimulerende aktivitet	DVL § 23 Dyrs levested	Er det lagt til rette for fysisk og mental stimulering? Har katten tilgang til klatre- og klorestativ, leker etc.		

Tilsyn og stell:

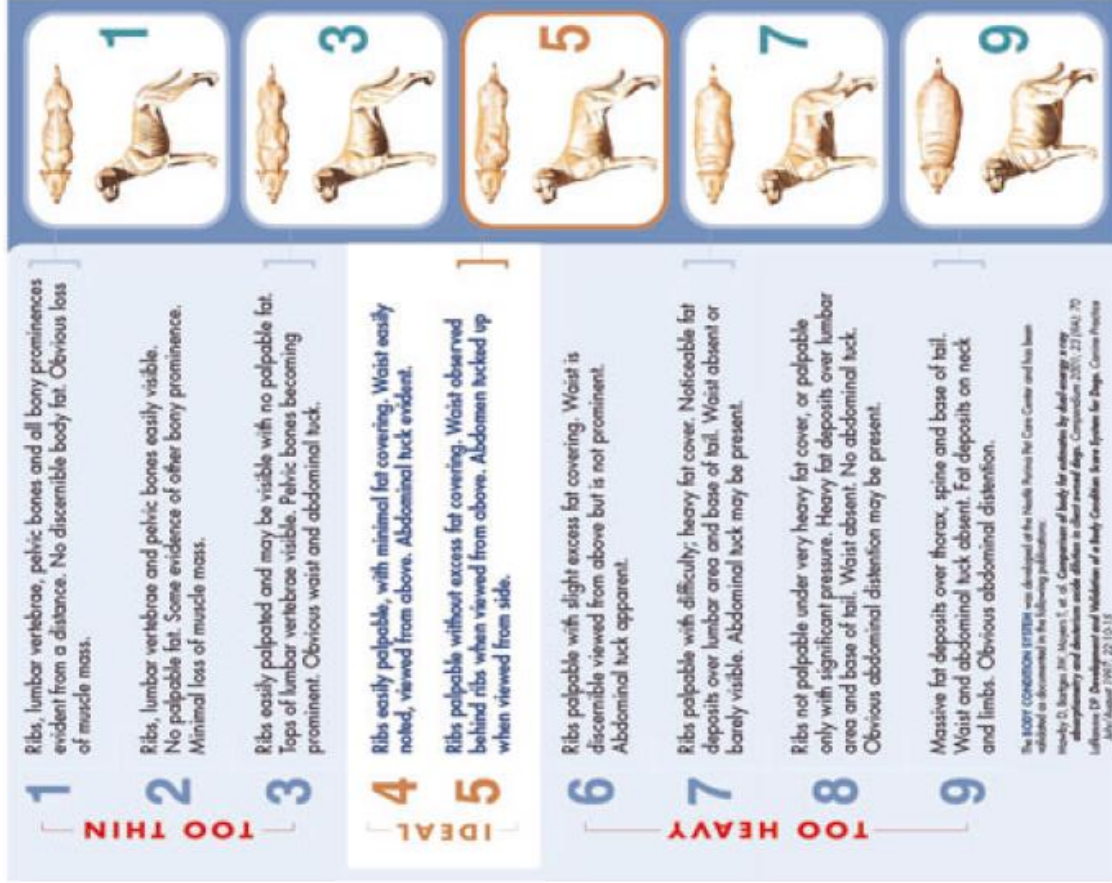
Sjekkpunkt:	Hjemmel:	Utdyping av krav:	Observasjoner	OK
Tilsyn	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvor ofte føres det tilsyn med katten? Hvor mange katter er det totalt i dyreholdet? Ved ferie avvikling- hvem har ansvar for katten?		

Sosialt samvær/ tamhet	DVL § 24 Tilsyn og stell	Er katten tam? Får katten daglig menneskelig kontakt?		
Fôr og vann	DVL § 24 Tilsyn og stell	Har katten tilgang til mat og vann? Fôres det med fullverdig fôr? Er matskåler og utstyr benyttet ved fôring rene? Er antall fôringplasser tilpasset antall katter? Hvor ofte fôres det og hvor ofte skiftes vannet? Fri tilgang til drikkevann innendørs. Katter som holdes inn-ute skal tilbys vann minst 2 ganger for dag.		
Hold	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvordan er kattens hold? Katten skal være i normalt hold. Beskriv kattens hold etter BCS plansjen og undersøk katten fysisk for holdvurderingen.		
Pelsstell	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvordan er kattens pels? Pelsen skal være tilfredsstillende ren og ikke tovet.		
Klostell	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvordan er kattens klør? Klør skal stelles etter behov.		
Øyne/ører	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvordan er kattens ører og øyne?		
Tenner	DVL § 24 Tilsyn og stell	Hvordan er kattens tenner?		
Helse – syke og skadde dyr	DVL § 24 Tilsyn og stell	Viser katten tegn på sykdom? Er katten skadet eller har sår? Er den vaksinert? Når fikk den ormekur sist? Klinisk helseundersøkelse: - utfør en enkel klinisk helseundersøkelse av dyret og beskriv øyne, øre, tenner, slimhinner, lymfeknuter etc. Syke og skadde dyr må følges opp og gis forsvarlig behandling, og om nødvendig avlives.		

Andre merknader til dyreholdet:

(A)

(B)

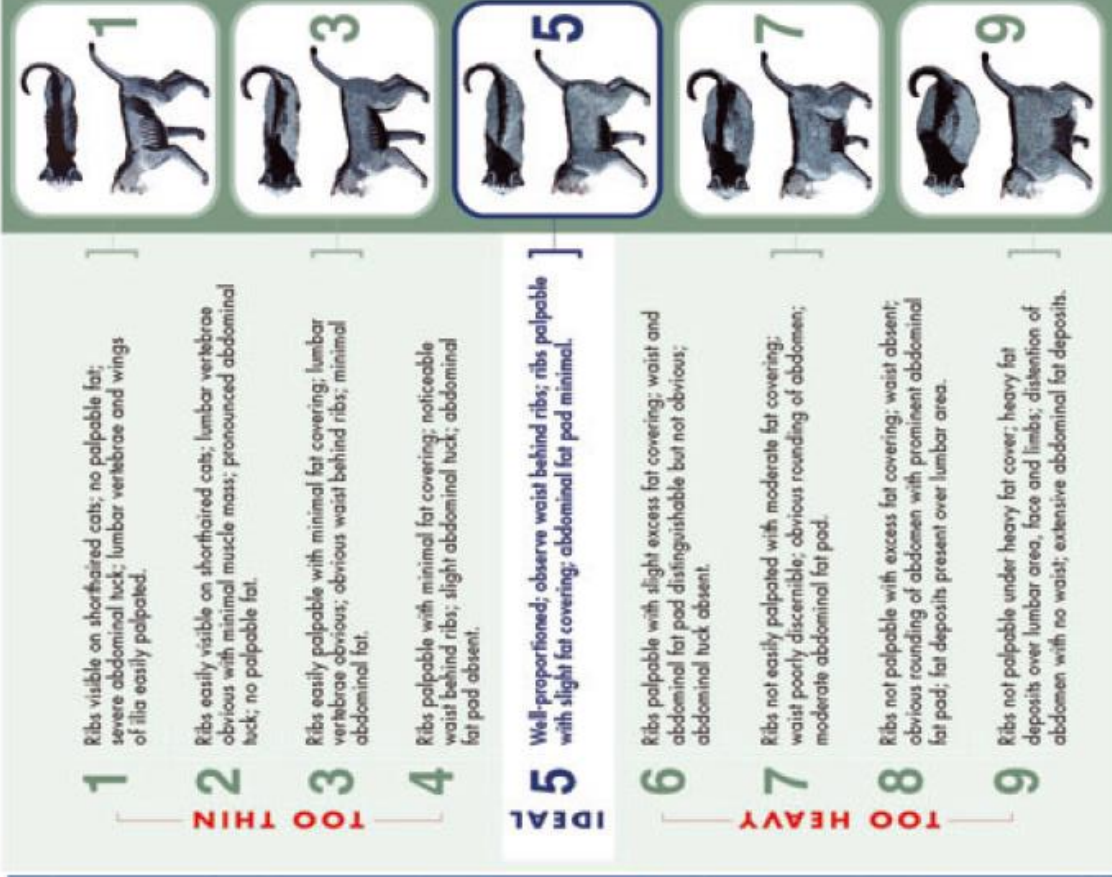

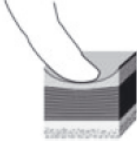

Figure 2. Body Condition Scoring (BCS) System for dogs (A) 13 and cats (B) 14

Description	Figure
<p data-bbox="480 277 722 331">No Muscle Wasting Normal Muscle Mass</p>	
<p data-bbox="480 463 719 495">Mild Muscle Wasting</p>	
<p data-bbox="502 600 697 654">Moderate Muscle Wasting</p>	
<p data-bbox="512 730 687 784">Marked Muscle Wasting</p>	

Figure 3. A muscle condition scoring (MCS) system. Evaluation of muscle mass includes visual examination and palpation over the temporal bones, scapulae, ribs, lumbar vertebrae and pelvic bones. [Provided courtesy of Dr. Tony Buffington] This system currently is under development and validation^{22,23}